

Partnerstwo dla transplantacji

W szpitalach będą koordynatorzy

ANDRZEJ
PIECHOCKI

Na świecie żyje już ponad milion osób z wszczepionym narządem. W europejskich statystykach liczby przeszczepów zajmujemy odległe miejsce. Dość powiedzieć, że w Hiszpanii na milion mieszkańców przypada 35 dawców, w Wielkiej Brytanii – 25, a w Polsce – 11. Lepszy wskaźnik ma Wielkopolska, tutaj na milion mieszkańców jest 25 dawców. I właśnie ona przystąpiła do programu „Partnerstwo dla transplantacji”.

Pierwsza ustawa transplantacyjna uchwalona została przez Sejm RP piętnaście lat temu, kolejna z 2005 r. (o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów) znowelizowana została w 2009 r. Od dziesięciu lat mamy Centralny Rejestr Niepokrewnionych Dawców Szpiku i Krwi Pępowinowej POLTRANSPLANT.

Aby zostać potencjalnym dawcą komórek krwiotwórczych, trzeba spełniać określone warunki i poddać się specjalistycznym badaniom krwi. Procedura trwa kilka miesięcy. Kończy ją oficjalne pismo. Następującej – w wypadku mojego syna – treści: „Uprzejmie zawiadamiamy, że został pan wpisany na listę potencjalnych dawców komórek krwiotwórczych Centralnego Rejestru Niepokrewnionych Dawców Szpiku i Krwi Pępowinowej POLTRANSPLANT, a tym samym pana dane immunofenotypowe umieszczone w światowym rejestrze dawców szpiku Bone Marrow Donor Worldwide są dostępne dla ośrodków poszukujących dawców szpiku dla pacjentów z całego świata. W każdej chwili, jeżeli otrzymamy informację, że jest pan wstępnie zgodny z chorym zakwalifikowanym do transplantacji szpiku, możemy zwrócić się do pana o pomoc. Dzięki dobrej

woli naszych dawców możemy uratować życie wielu chorych. Serdecznie dziękujemy za zgłoszenie się do naszej bazy”.

W Polsce nie prowadzi się natomiast rejestru dawców, którzy zdecydowani są oddać swoje narządy po śmierci. „Zgodnie z ustawą z 1 lipca 2005 r. o pobieraniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów” – czytamy w artykule Alicji Krauze (Prywatnezdrowie.pl) – „nie istnieje możliwość ofiarowania za życia nerki, wątroby ani innego organu osobie anonimowej ani odpłatnie. Komórki, tanki lub narządy mogą być pobierane od żywego dawcy w celu przeszczepienia innej osobie przy zachowaniu następujących warunków: pobranie następuje na rzecz krewnego w linii prostej, rodzeństwa, osoby przysposobionej lub małżonka oraz na rzecz innej osoby, jeżeli uzasadniają to względy osobiste. Według prawa polskiego, jak i prawa innych krajów, sprzedaż narządów do przeszczepienia jest karalna. Problemy wynikające ze wzrostu liczby osób oczekujących na przeszczepienie i niedobór narządów istnieją we wszystkich państwach członkowskich UE. Z tego względu Komisja Europejska opracowała strategię zwiększenia dostępu ludzi chorych do procedur transplantacyjnych na lata 2009-2015”.

Pobranie narządów od dawcy

zmarłego ustawowo obwarowane

jest czterema warunkami.

Pobranie narządów od dawcy zmarłego ustawowo obwarowane jest czterema warunkami. Według naszego prawa, każdy zmarły może być potencjalnym dawcą narządów, jeżeli nie zgłosi za życia sprzeciwu, który zostanie ujęty w Centralnym Rejestrze Sprzeciwów. „Sprzeciw należy” – czytamy na stronie Poltransplant.org.pl – „zgłosić osobiście lub listownie w Centralnym Rejestrze Sprzeciwów w Centrum Organizacyjno-Koordynacyjnym ds. Transplantacji w Warszawie przy ulicy Lindleya 4 na formularzu, który można otrzymać w zakładach opieki zdrowotnej lub na stronie internetowej www.poltransplant.org.pl. Po dokonaniu zgłoszenia w Centralnym Rejestrze Sprzeciwów, osoba zgłaszająca otrzyma listem poleconym potwierdzenie wpisu do rejestru. Sprzeciw jest skuteczny od daty wpisu do rejestru, która będzie uwidoczniła na potwierdzeniu. Jeżeli formularz będzie źle wypełniony, sprzeciw nie zostanie zarejestrowany, o czym osoba zainteresowana zostanie powiadomiona listownie. Moc prawną ma również noszone przy sobie własnoręcznie podpisane oświadczenie sprzeciwu lub oświadczenie ustne złożone w obecności dwóch świadków pisemnie przez nich potwierdzone. W wypadku małoletniego lub innej osoby, która nie ma pełnej zdolności do

czynności prawnych, sprzeciw może wyrazić za życia przedstawiciel ustawowy tej osoby. Małoletni powyżej lat 16 lub inne osoby, które nie mają pełnej zdolności do czynności prawnych, mogą same wyrazić sprzeciw”.

W uchwale Sejmu RP z 13 czerwca 2008 r. w sprawie akceptacji transplantacji jako metody leczenia czytamy między innymi: „Biorąc pod uwagę, że przeszczepianie narządów wykonywane jest w Polsce od ponad 40 lat, a polscy transplantolodzy należą do światowej czołówki w tej dziedzinie, że jest to potrzebna, skuteczna i bezpieczna metoda leczenia stanowiąca dla wielu pacjentów jedyną szansę przedłużenia życia, Sejm zwraca się do społeczeństwa o powszechną akceptację tej metody leczenia. Jednocześnie apelujemy do władz rządowych i samorządowych wszystkich szczebli o wsparcie moralne i pomoc materialną we wszelkich akcjach o charakterze edukacyjnym w zakresie przeszczepiania narządów, komórek, tkanek i szpiku”.

To mając na uwadze, czytamy na stronie Umww.pl: „Marek Woźniak – marszałek województwa wielkopolskiego, Piotr Florek – wojewoda wielkopolski, Jacek Wysocki – rektor Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu i Wojciech A. Rowiński – konsultant krajowy ds. transplantologii oraz kilkunastu innych sygnatariuszy podpisało 8 września list intencyjny dotyczący »Partnerstwa dla transplantacji«”.

Jest to odpowiedź władz województwa wielkopolskiego na apel Ministerstwa Zdrowia w sprawie realizacji projektu, który ma na celu podnieść świadomość społeczną w zakresie znaczenia i roli transplantologii. – *Nasze zamierzenia to podniesienie liczby przeszczepów, dlatego przystępujemy do działania. Przy współpracy z samorządami zawodów medycznych chcemy problemy dawców i biorców poddać jak najszerszej dyskusji w środowiskach lekarskim i pielęgniarskim, tych związanych i niezwiązanych z transplantologią, mających wpływ na indywidualne decyzje i kształtujących społeczne nastawienie* – mówi marszałek Marek Woźniak.

*Alicja Krauze (www.prywatnezdrowie.pl). Żeby pobrać narządy od dawcy zmarłego, muszą zostać spełnione 4 warunki (Ustawa z dnia 1 lipca 2005 o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów – Dz. U. Nr 169, poz. 141):

1. Pobranie komórek, tkanek lub narządów do przeszczepienia jest dopuszczalne po stwierdzeniu trwałego i nieodwracalnego ustania czynności mózgu (śmierci mózgu) (art. 9.1). Pobranie komórek tkanek lub narządów do przeszczepienia jest dopuszczalne po stwierdzeniu zgonu wskutek nieodwracalnego zatrzymania krążenia (art. 9.1.a – nowelizacja ustawy transplantacyjnej; zespół ds. resuscytacji opracowuje kryteria ws. zgonu wskutek nieodwracalnego ustania krążenia).
2. Pobrania komórek, tkanek lub narządów można dokonać, jeżeli osoba zmarła nie wyraziła za życia sprzeciwu (art. 5.1.).
3. Jeżeli zachodzi podejrzenie, że zgon nastąpił w wyniku czynu zabronionego stanowiącego przestępstwo, pobrania można dokonać po uzyskaniu od właściwego prokuratora informacji, że nie wyraża sprzeciwu (art. 8.1.).
4. Nie istnieją medyczne przeciwwskazania do pobrania i przeszczepienia narządów (wirus HIV, uogólnione zakażenie czy rozsiana choroba nowotworowa).